

De toewijzing en financiering van de investeringen

Omdat de investeringen op de gemeentebegroting ingeschreven worden volgens de functionele en economische indeling, is het mogelijk om de toewijzing na te gaan van die investeringen aan de diverse activiteitssectoren van de gemeenten en de financieringsbronnen van die investeringen te identificeren.

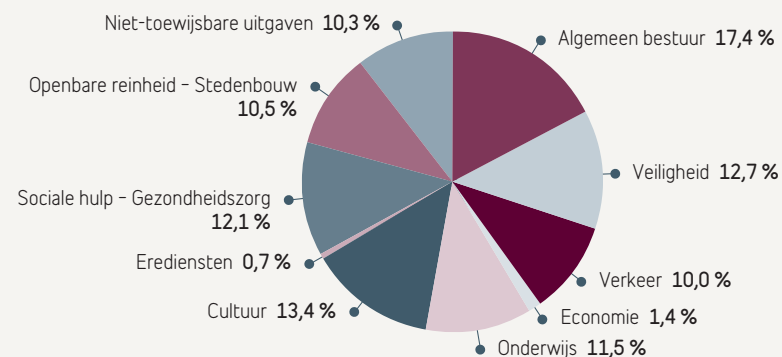
Toewijzing van de investeringen

De gemeenten investeren in heel wat domeinen waarop ze actief zijn. Zo besteden ze volgens de rekeningen 2010 telkens tussen 10 % en 14 % van hun budget aan **verkeer, cultuur en ontspanning, openbare reinheid en stedenbouw, onderwijs, veiligheid en algemeen bestuur** (grafiek).

Het belang van het gemeentelijk wegennet verklaart het gewicht van de investeringen in verkeer.

De overige prioritaire domeinen voor de investeringen zijn **“openbare reinheid en stedenbouw”** (10,5 %), dat onder meer de investeringen voor het rioleringsnet omvat, de rubriek **“algemeen bestuur”** (17,4 %), met de investeringen voor de administratieve gebouwen van de gemeente en ook voor haar privaat vastgoedpatrimonium, **“veiligheid”** (12,7 %) dat vooral de investeringen voor de brandweer omvat, en de rubriek **“onderwijs”** (11,5 %),

1. Functionele verdeling van de buitengewone uitgaven per gewest - 2010



die vooral betrekking heeft op de vernieuwing en de bouw van scholen, voornamelijk voor het lager onderwijs.

De rest van de investeringen, ten slotte, gaat naar de rubriek **“economie”** (1,4 %) en heeft betrekking op de inrichting van industriezones, alsook naar **“erediensten”** (0,7 %) en **“sociale hulp en gezondheid”** (12,1 %).

Het doorgaans zwakke percentage van investeringen voor deze verschillende rubrieken is te verklaren door het feit dat deze aangelegenheden aan gespecialiseerde lokale actoren werden toevertrouwd, namelijk de intercommunales voor economische expansie, de politiezones, de kerkfabrieken en de OCMW's.

Financieringsmodaliteiten

De gemeentelijke investeringen worden traditioneel op drie verschillende manieren gefinancierd:

- **Leningen**, de meest verspreide financieringsvorm. Het gebruik van leningen vertaalt de noodzaak om de betaling van investeringen in voorzieningen te spreiden, zodat de lokale belastingplichtige niet onmiddellijk de volledige lasten ervan moet dragen. Vermits de gerealiseerde investeringen de inwoners gedurende jaren ten goede komen, is het logisch dat de lasten over de hele levensduur van de voorzieningen gespreid worden. In de begrotingsboekhouding maken de leningen deel uit van de buitengewone schuldontvangsten.

- **Kapitaaltoelagen**, vooral toegekend door de gemeenschappen en gewesten ter ondersteuning van bepaalde investeringsprojecten. In de begrotingsboekhouding vertegenwoordigen ze buitengewone ontvangsten uit overdrachten. De mate van tegemoetkoming of subsidiëring varieert naargelang van de aard van het project en de subsidiërende overheid. Het subsidiëeringsmechanisme verschilt immers per gewest:

- In **Wallonië** gebeurt de gewestelijke subsidiëring van de lokale besturen via het systeem van de driejaarlijkse investeringsplannen. Een systeem van trekkingsrechten voor investeringen in het wegennet is in een experimentele fase. Aanvullende alternatieve mechanismen werden ingevoerd voor de financiering van de investeringen i.v.m.

waterzuivering (SPGE), de bovengemeentelijke infrastructuur (CRAC) en de sportinfrastructuur.

- In **Vlaanderen** is het vroegere investeringsfonds opgenomen in het Gemeentefonds en heeft elke gemeente de vrijheid om die middelen voor de financiering van de investeringen over te hevelen van de gewone naar de buitengewone begroting. Er worden echter specifieke subsidies toegekend voor de financiering van het rioleringsnet en voor de restauratie van beschermde monumenten.

- In **Brussel** beschikken de gemeenten over een trekkingsrecht in een investeringsfonds voor de uitvoering van investeringen op het gebied van openbare ruimten, gebouwen en sanering. De toelage voor elke gemeente wordt bepaald voor een periode van drie jaar en is geïnspireerd op de verdeling van het Gemeentefonds. Er zijn ook aanvullende mechanismen voor de sportinfrastructuur en in het kader van de preventie- en veiligheidscontracten.

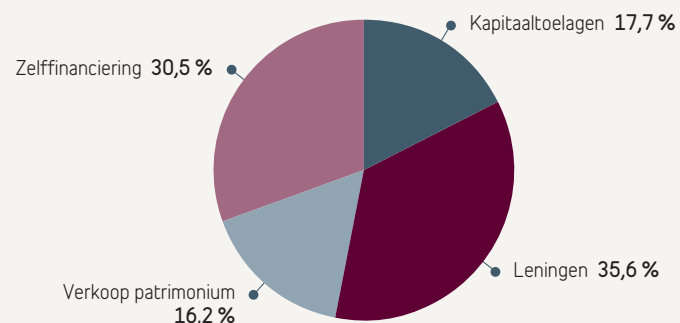
- Op **federaal vlak** worden tevens subsidies toegekend voor de brandweerdiensten, het grootstedenbeleid en de "Beliris"-samenwerkingsakkoorden met de Brusselse gemeenten.

- **Zelffinanciering** kan opgesplitst worden in enerzijds een spaarelement, dat bestaat uit de opname van bedragen uit het reservefonds of de toewijzing van (gewone of buitengewone) overschotten aan bepaalde investeringsprojecten. Anderzijds duidt zelffinanciering op de herinvestering van ontvangsten uit de **verkoop van patrimonium**. In dit laatste geval wordt de opbrengst (in de begrotingsboekhouding) geboekt bij de zogenaamde investeringsontvangsten. Economisch gezien wordt de opbrengst van patrimoniumverkoop beschouwd als een vorm van desinvestering.

Enkele cijfers

Leningen vormen zonder twijfel de grootste financieringsbron voor de gemeentelijke investeringen (*grafiek*). Ze dragen gemiddeld voor 35,6 % bij tot de totale financiering. De tweede financieringsbron is zelffinanciering via sparen, d.w.z. door het opnemen uit het reservefonds of de gewone dienst. Dit vertegenwoordigt 30,5 % van de financieringsbronnen. Verder zijn er de diverse kapitaaltoelagen (17,7 %) en ten slotte zorgt de opbrengst van de verkoop van patrimonium (16,2 %) voor de overige financiële middelen.

2. Financieringsstructuur van de gemeentelijke investeringen - 2010



Verantwoordelijke uitgever: Dirk Smet, Belfius Bank, Pachecolaan 44, 1000 Brussel
RPR Brussel BTW BE 0403.201.185 – JUNI 2012

